ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Δέσποινα Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη, νέα γ.γ. της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης

Οι σταθμοί της

1984
Αποφοιτά από το Πρότυπο Λύκειο Αναβρύτων με άριστα. Γίνεται η πρώτη μαθήτρια σημαιοφόρος (έως τότε μόνο αγόρια επιτρεπόταν να κρατούν τη σημαία).

1988
Αποφοιτά πρώτη από τη Νομική Σχολή Αθηνών.

1989
Ξεκινάει το διδακτορικό της στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (EUI) της Φλωρεντίας (αποφοιτά μετ' επαίνου).

1993
Αρχίζει να εργάζεται επί συμβάσει ως νομικός στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης.

1994
Προαλαμβάνεται (με διαγωνισμό) στο Συμβούλιο της Ευρώπης και γίνεται η πρώτη Ελληνίδα μόνιμη διεθνής υπάλληλος στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση.

2000
Αναπληρώτρια προϊσταμένη της Υπηρεσίας Εποπτείας στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2010
Γίνεται η πρώτη γυναίκα επικεφαλής της Γραμματείας Πολιτικών Υποθέσεων και Δημοκρατίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση.

2021
Η πρώτη γυναίκα που εκλέγεται γ.γ. της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης σε ψηφοφορία στην οποία συμμετέχει το 96,7% των βουλευτών από τα 47 κράτη-μέλη.

Η πολιτική ακόμη ανδροκρατείται

Το στερεότυπο ότι οι γυναίκες είναι καλές για τον πολιτισμό αλλά ανεπαρκείς για πιο «βαριά» θέματα συνεχίζεται

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Την 1η Μαρτίου ξεκινάει η θητεία της ως γενικής γραμματέως της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο ιδρύθηκε το 1949 με κύριο στόχο την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στη Γηραιά Ηπειρο. Είναι η πρώτη γυναίκα που αναλαμβάνει αυτή τη θέση στα 72 χρόνια της ιστορίας του οργανισμού, έχοντας, μάλιστα, εκλεγεί με 240 ψήφους έναντι μόλις 60 του ανθυποψηφίου της και νυν γενικού γραμματέα, Πολωνού Βόιτσεκ Σαβίτσκι. Πού οποδίδει η ίδια αυτή την εντυπωσιακή διαφορά; «Από τη μια πλευρά στο ότι ο κ. Σαβίτσκι, έπειτα από δέκα συναπτά έτη στη Γραμματεία, διεκδικούσε μια τρίτη θητεία. Μπορεί αυτό να επιτρέπεται από τον κανονισμό, αλλά μάλλον ενόχλησε τους κοινοβουλευτικούς», λέει η Δέσποινα Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη. «Από την άλλη, υπήρξε η διάθεση μιας αλλαγής – τέτοιας, όμως, που να μην αποτελεί ρίσκο. Εγώ δεν εμφανίστηκα από το πουθενά, ξέρω εκατοντάδες κοινοβουλευτικούς από όλα τα κράτη-μέλη, συνεργάζομαι στενά μαζί τους εδώ και είκοσι ένα ολόκληρα χρόνια, έχω περάσει άλλα έξι στην Επιτροπή Υπουργών, το άλλο καταστατικό όργανο του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχοντας ξεκινήσει την καριέρα μου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Διαθέτω, δηλαδή, τη γνώση και του οργανισμού, αλλά και του πολύπλοκου κανονισμού. Επιπλέον, φαίνεται πως είδαν στο πρόσωπό μου την ελπίδα κάτι να αλλάξει προς το καλύτερο».

– Ουσιαστικά θέσατε υποψηφιότητα απέναντι στον προϊστάμενό σας, έτσι δεν είναι;

– Ακριβώς. Και μάλιστα χωρίς να είμαι η δεύτερη τη τάξει. Δεν είχε ξανασυμβεί κάτι τέτοιο. Ηταν μεγάλο τόλμημα. Και είμαι ευτυχής γιατί είχα μεγάλη υποστήριξη από όλες τις πολιτικές ομάδες, ακόμα και από βουλευτές που δεν φημίζονται για τις φεμινιστικές τους ευαισθησίες και πεποιθήσεις. Οφείλω, πάντως, να αφιερώσω αυτή τη νίκη σε μια «κούφτα» γυναικών, με πρωτοστάτη την πρώην πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης από την Ελβετία, τη Λίλιαν Μορί Πασκιέ, που μαζί με μερικές ακόμη σοσιαλίστριες, χριστιανοδημοκράτισσες, φιλελεύθερες, συντηρητικές και αριστερές βουλευτές από Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο της Φλωρεντίας, άρχισα να εργάζομαι στο Συμβούλιο της Ευρώπης το 1993, όταν ξεκινούσε η διεύρυνση με τις χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης, σε μια μοναδική στιγμή που οδήγησε στη δημιουργία του «κοινού μας ευρωπαϊκού σπιτιού», όπως το αποκαλούσε ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ. Η εμπειρία που έκτοτε απέκτησα, συμμετέχοντας στη δημιουργία των μηχανισμών ένταξης αλλά και επιτήρησης των νέων κρατών-μελών, ενίσχυσε το νομικό και πολιτικό υπόβαθρο που χρειάζεται για μια τέτοια θέση. Επίσης, οι διαπροσωπικές σχέσεις είναι πολύ σημαντικές. Κι όλα αυτά τα χρόνια που εργάζομαι εδώ έχω αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς συνεργασίας και αλληλοεκτίμησης με όλα τα στελέχη του οργανισμού. Είχα τη σιγουριά ότι θα με βοηθήσουν σε αυτό το «άλμα». Και, φυσικά, η οικογένειά μου ήταν ο καθοριστικός παράγοντας. Ο σύζυγός μου, Σπύρος Τσοβίλης, που μου είπε «είναι καιρός να το κάνεις» και επέμενε σε αυτό, και τα παιδιά μου, η Ιλια (Αγγελική-Πόλα) και ο Οδυσσέας (Σαρλ-Ζουρνταίν), που συμφώνησαν. Ετσι το αποφάσισα, γνωρίζοντας τι συνεπάγεται μια τέτοια ευθύνη: πέντε χρόνια με τεράστιο όγκο δουλειάς, χωρίς Σαββατοκύριακα και διακοπές, με ένα κινητό διαρκώς στο χέρι. Βέβαια, όταν πήρα την απόφαση δεν είχε ακόμα ξεσπάσει η πανδημία και δεν μπορούσα να προβλέψω πόσο δύσκολη θα ήταν η προεκλογική καμπάνια υπό αυτές τις πρωτόγνωρες συνθήκες.

Με ενθάρρυναν σοσιαλίστριες, χριστιανοδημοκράτισσες, φιλελεύθερες, συντηρητικές και αριστερές βουλευτές από Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Νορβηγία, Λουξεμβούργο και Ισλανδία.

Η μητέρα μου, που εγκατέλειψε τη δουλειά της όταν παντρεύτηκε, πάντα με συμβούλευε να μην κάνω το ίδιο λάθος.

«Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει ζητήσει να θεωρηθεί παγκόσμιο κοινό αγαθό το εμβόλιο και να υπάρξει ίση διανομή σε όλα τα κράτη-μέλη», λέει η Δέσποινα Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη.

– Γιατί αποτελεί ακόμα είδηση να αναλαμβάνει μια γυναίκα μια θέση ευθύνης;

– Γιατί ο κώρος της πολιτικής παραμένει ανδροκρατούμενος. Στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση οι γυναίκες δεν διαθέτουμε καν εκπροσώπηση 40%, είμαστε στο 37%. Το ίδιο ισχύει και στη Γραμματεία. Μερικά στερεότυπα αποδεικνύονται ακόμα πολύ ανθεκτικά, όπως αυτό που θέλει τις γυναίκες να είναι καλές για τον πολιτισμό ή για τη Δικαιοσύνη αλλά ανεπαρκείς για πιο «βαριά» θέματα όπως η Επιτροπή Πολιτικών Υποθέσεων και Δημοκρατίας, της οποίας επίσης διετέλεσα η πρώτη γυναίκα προϊσταμένη από το 2010. Στο πλαίσιο της προεκλογικής καμπάνιας μου συναντήθηκα με όλες τις κοινοβουλευτικές αντιπροσωπείες (από τα 47 κράτη-μέλη) και τις πολιτικές ομάδες. Σε μία από αυτές τις συναντήσεις, με ρώτησαν τι απαντώ σε όσους πιστεύουν ότι ο συνυποψήφιός μου είναι ένας ισχυρός άνδρας που θα ανταποκριθεί καλύτερα στις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Συμβούλιο της Ευρώπης, όπως οι τεταμένες σχέσεις Ρωσίας - Ουκρανίας. Τους είπα: «Είναι λυπηρό να υπάρχει ακόμα η αντίληψη ότι μια μικρόσωμη γυναίκα, όπως εγώ, μπορεί να είναι λιγότερο δυνατή και ικανή από έναν ψηλό 65χρονο άνδρα». Είχα το σθένος να πω αυτό που ένιωθα.

Η συνάντηση

Η Αθήνα ήταν πλιόλουστη, με τη θερμοκρασία να πλησιάζει τους 20 βαθμούς Κελσίου. Στο Στρασβούργο χιόνιζε από το πρωί. Νωρίς το απόγευμα, η καθεμιά με μια κούπα καφέ μπροστά στα κομπιούτερ μας, μιλήσαμε μέσω Zoom. «Να, δείτε, όλα έχουν σπρίσει έξω. Μέχρι και οι σημαίες έχουν καλυφθεί από το χιόνι», είπε η Δέσποινα Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη, στρέφοντας την κάμερά της προς το παράθυρο. Τα θέματα της επικαιρότητας αναπόφευκτα κυριάρχησαν στην κουβέντα μας: η εκλογή της, η πανδημία, οι μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Συμβούλιο της Ευρώπης. Αφήσαμε για την επόμενη συνάντησή μας, διαδικτυακή ή διά ζώσης, τη μεγάλη της αγάπη, το μεράκι της, τη μουσική: όσο φοιτούσε στη Νομική Αθηνών, η συνομιλήτριά μου δίδασκε κλασική κιθάρα στο Απολλώνιο Ωδείο...

Δεν γνωρίζει σύνορα ο ιός

«Μετά τις εμπόλεμες συρράξεις Ρωσίας - Γεωργίας (2008) και Ρωσίας - Ουκρανίας (2014), η Ευρώπη παραμένει δικαιμένη, αλλά αυτή είναι και η μεγαλύτερη πρόκληση: να εξακολουθήσουμε να συζητάμε όλοι μαζί. Αντιστοίχως, σε ό,τι αφορά την πανδημία, ας θυμόμαστε ότι ο ιός δεν γνωρίζει σύνορα. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τα εμβόλια. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει ζητήσει να θεωρηθεί παγκόσμιο κοινό αγαθό το εμβόλιο και να υπάρξει ίση διανομή σε όλα τα κράτη-μέλη. Επίσης, είναι ανάγκη να βοηθηθούν οι χώρες που διαθέτουν λιγότερα μέσα, ώστε να υλοποιήσουν τα εμβολιαστικά τους προγράμματα».

Το ατύχημα που σημάδεψε για πάντα τη ζωή της οικογένειάς της

Γεννήθηκε στην Αθήνα, μεγάλωσε στην Πεύκη αλλά δηλώνει «βέρα Μικρασιάτισσα», αφού οι δύο παππούδες και οι δύο γιαγιάδες της κατάγονταν από τη Σινώπη. Ο πατέρας της ήταν κλωστοϋφαντουργός και η μητέρα της λογίστρια, που εγκατέλειψε τη δουλειά της όταν παντρεύτηκε. «Πάντα με συμβούλευε να μην κάνω το ίδιο λάθος», λέει η Δέσποινα Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη. «Αλλά και ο πατέρας μου ήθελε να είμαι δυναμική και ανεξάρτητη. Εκείνος με έσπρωξε να φύγω εκτός Ελλάδας. "Το μέλλον σου είναι στο εξωτερικό", μου έλεγε».

Πράγματι, μετά τις μεταπτυχιακές σπουδές της στην Ιταλία, η Ελληνίδα νομικός βρέθηκε στο Στρασβούργο. Γνώρισε τον Ελληνογάλλο Σπύρο Τσοβίλη, παντρεύτηκαν και απέκτησαν δύο παιδιά. Ομως το 2007, η ζωή τους έμελλε να αλλάξει για πάντα. «Ο σύζυγός μου και ο γιος μας έχασαν από ένα πόδι σε αυτοκινητικό ατύχημα στο Βέλγιο, ενώ ήταν πεζοί, μπροστά στα μάτια της οκτάχρονης τότε κόρης μας, Ιλιας, και τα δικά μου. Ο Οδυσσέας δεν είχε ακόμη κλείσει τα πέντε του χρόνια. Δεν με σκλήρυνε αυτή η δοκιμασία, τουλάχιστον όχι με την κακή έννοια, αλλά μου έδωσε δύναμη. Τίποτα δεν μου φαίνεται πια ακατόρθωτο. Μετά το αρχικό σοκ, σκεφτόμουν ότι ίσως κάτι καλό θα μπορούσε να βγει. Αν δεν είχαμε ζήσει μια τέτοια τραγωδία, ίσως ο γιος μας να ήταν ένα κακομαθημένο παιδί και όχι αυτό που είναι σήμερα: ένας δυνατός νέος άνδρας, που θέλει να είναι χρήσιμος στην κοινωνία. Επίσης, έκανε ακόμη πιο έντονη την πίστη μου στο δίκαιο και στην ανάγκη να αποδίδεται δικαιοσύνη. Η υπόθεση του ατυχήματος έχει φτάσει στο εφετείο για τον σύζυγό μου. Για τον γιο μας η δίκη δεν έχει καν αρχίσει ακόμη! Νιώθουμε πίκρα», εξομολογείται η κ. Χατζηβασιλείου-Τσοβίλη. «Από νεαρή ηλικία υπεράσπιζα, λόγω δουλειάς, τα ανθρώπινα δικαιώματα χωρίς να έχω βιώσει στο πετσί μου την αδικία. Το ατύχημα με έφερε στη θέση του θύματος, μου έδωσε το κίνητρο να παλέψω ακόμη περισσότερο για την απόδοση δικαιοσύνης. Επίσης, με έκανε να συνειδητοποιήσω ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης –όπου και ο σύζυγός μου εργαζόταν πριν από το ατύχημα– δεν είναι απλώς το εργασιακό μου περιβάλλον. Ολοι οι άνθρωποί του, από τον τότε γενικό γραμματέα μέχρι τους θυρωρούς, στάθηκαν δίπλα μας. Μέτρησε και αυτό στην απόφασή μου να διεκδικήσω τη θέση της γενικής γραμματέως. Ο Οργανισμός δεν μου έχει προσφέρει μόνον ευκαιρίες και την ικανοποίηση της επαγγελματικής ανέλιξης, είναι η δεύτερη οικογένειά μου. Οφείλω να δώσω και την ψυχή μου για να τον υπηρετήσω».

Η «Κ» θέλει τη συνεργασία σας για να ανακαλύψει και άλλους ενδιαφέροντες ανθρώπους ώστε να φιλοξενηθούν σε αυτή τη σελίδα. Στείλτε τις ιδέες σας στο email **gevma@kathimerini.gr**

pressreader PRINTED AND DISTRIBUTED BY PRESSREADER PressReader.com +1 604 278 4604 COPYRIGHT AND PROTECTED BY APPLICABLE LAW